

Projekt POIS.05.03.00-00-186/09 pn. „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”.
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu

Protokół

2012-10-01, Rogów Sobócki, opracowanie projektu Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Masyw Ślęży PLH020040, I spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy

Spotkanie w sprawie planu zadań ochronnych (PZO) dla OZW projektowanego specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Masyw Ślęży PLH020040, które zorganizowała Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu, odbyło się w dniu 01.10.2012 r. w świetlicy wiejskiej w Rogowie Sobóckim. Jego uczestnikami byli przedstawiciele właściwych terytorialnie samorządów lokalnych, przedsiębiorstw oraz instytucji i organizacji społeczno-gospodarczych, którzy weszli w skład Zespołu Lokalnej Współpracy (lista obecności w załączeniu), aktywnie uczestniczącego w pracach nad projektem PZO, oraz przedstawiciele RDOŚ we Wrocławiu i autorzy projektu PZO.

Spotkanie otworzył Pan **Andrzej Ruszlewicz** – planista regionalny, który, po przywitaniu uczestników, poprosił ich o przedstawienie się oraz wyrażenie swoich oczekiwań ze strony przyszłego PZO. Następnie złożył obszerną informację o:

- 1 charakterze formy ochrony, jakim są obszary Natura 2000;
- 2 aspekty prawne tworzenia i funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000;
- 3 celach i zakresie merytorycznym PZO i projektu POIS.05.03.00-00-186/09 pn „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”;
- 4 prawne aspekty PZO i skutki jego ustanowienia (jako aktu prawa miejscowego, wydanego na mocy zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska).

Po przerwie nastąpiła prezentacja wyników dotychczas prowadzonych prac nad projektem PZO (I etap), której dokonał Pan **Łukasz Chachulski** – ekspert przyrodniczy w zespole Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie – wykonawcy projektu.

W prezentacji prelegent przedstawił zidentyfikowane siedliska przyrodnicze i gatunki, będące przedmiotem ochrony omawianego obszaru Natura 2000. Wskazał też na istniejące zagrożenia oraz

zapropował (wstępnie) działania ochronne zapobiegające tym problemom. Omawiając charakterystykę poszczególnych siedlisk przyrodniczych poinformował m.in., że zamieszczone w SDF siedliska pomorskiego kwaśnego lasu brzozowo-dębowego (*Betulo-Quercetum*) w regionie Masywu Sobótki w ogóle nie występują; ich geograficzny zasięg ogranicza się właściwie tylko do wąskiego pasa przybrzeżnego Bałtyku.

Pani **Grażyna Góral**, reprezentująca Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych we Wrocławiu, zaznaczyła jednak, że te siedliska zostały zidentyfikowane w inwentaryzacji leśnej przez fitosocjologów jako kwaśne dąbrowy i zostały przypisane do tego siedliska przyrodniczego. Jest to zgodne z przyjętym postępowaniem w tym czasie wobec tych siedlisk.

Pan **Łukasz Chachulski** w odpowiedzi wyjaśnił, że zastosowano inne (leśne) kryteria klasyfikacji siedlisk i że – w świetle aktualnie obowiązujących kryteriów – te siedliska nie są pomorskimi lasami brzozowo-dębowymi, a siedliskiem przyrodniczym 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robri-petraeae*).

W dalszej części prezentacji prelegent poruszył problem zagrożeń, które w szczególności dotyczą postępującej degradacji łąk sulistrowickich (siedlisko przyrodnicze 6410 zmiennowilgotne łąki trzęślicowe), wynikającej z zaniechania gospodarki łąkarskiej.

Pan **Tadeusz Jakubowski** – przedstawiciel Dolnośląskiej Izby Rolniczej – stwierdził, że winę za ten stan rzeczy ponosi objęcie siedliska ochroną rezerwatową, która [jako forma ochrony biernej] wyeliminowała jakiegokolwiek gospodarowanie na tym terenie. Tezę tę potwierdzili także inni dyskutanci, w tym reprezentujący instytucje leśne. Uznano, że sposobem na postępujący proces degradacji omawianego siedliska i zachowanie przynajmniej jeszcze ocalałych płatów łąk jest powstrzymanie sukcesji leśnej – karczunek spontanicznych zadrzewień i zakrzewień oraz koszenie łąk z odpowiednią częstotliwością – jako działanie ochronne (wpisane do PZO). Jest to także niezwykle ważne dla uratowania stanowiska bardzo cennego gatunku rośliny mieczyk błotny *Gladiolus paluster*, której stanowisko zostało potwierdzone w czasie weryfikacji terenowej. Gatunek ten jest przedmiotem ochrony w obszarze. Większa część łąk sulistrowickich znajduje się w zarządzie Nadleśnictwa Miękinia, dlatego realizacja wymienionego zadania powinna należeć do tego Nadleśnictwa. Pan

Waldemar Zaręba – przedstawiciel Nadleśnictwa Miękinia poinformował zebranych, że jego Nadleśnictwo złożyło wnioski o dopłaty z tytułu koszenia łąk. Z kolei Pani **Grażyna Góral** zgłosiła wniosek, żeby ujęte w PZO zadania ochronne dla ratowania siedliska 6410 w granicach rezerwatu „Łąki Sulistrowickie” (karczunek, koszenie) nakazane były przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w formie zarządzenia. Jeśli chodzi o płat siedliska zmiennowilgotnych łąk trzęśliwowych (Molinion), znajdujący się na gruntach prywatnych przy granicy obszaru Natura 2000 (nr płatu 1), to – jak stwierdził Pan **Tadeusz Jakubowski** – nie można właścicielowi nieruchomości nakazać niczego, co ogranicza prawo do korzystania z jego nieruchomości. Właściciel taki nie musi się też zgodzić na rekompensaty finansowe z tytułu proochronnego gospodarowania, a w przypadku odmowy jedynym wyjściem w takim przypadku jest wykup nieruchomości przez państwo. Niezbędne jest też w każdym przypadku uzgodnienie zasad ochrony z właścicielem/użytkownikiem gruntów, na których występuje objęty ochroną obiekt (siedlisko przyrodnicze, siedlisko i stanowisko gatunku). Pan **Jędrzej Gajownik** z Dolnośląskiego Zespołu Parków Krajobrazowych zadeklarował, że może pomóc w identyfikacji właściciela nieruchomości z wymienionym płatem siedliska. Można by tego właściciela zaprosić na następne warsztaty (lub podjąć indywidualne negocjacje).

Kolejnymi zagrożonymi siedliskami, o których mówił Pan **Łukasz Chachulski**, są murawy kserotermiczne. Ze względu na ich niewielkie rozmiary zagrożenie może wynikać z ruchu turystycznego, a także (jako zagrożenie naturalne) z zacienienia powodowanego rozrastającymi się drzewami.

Pan **Bogusław Apathy** – przedstawiciel Towarzystwa Ślezańskiego stwierdził, że turystyka stanowi mniejsze zagrożenie, natomiast większy wpływ ma sukcesja lasu. Pan **Waldemar Zaręba** wskazał na możliwość odsłonięcia muraw kserotermicznych poprzez odpowiedni wyręb lub przecinkę okapu (odsłonięcie), natomiast ruch turystyczny można odpowiednio skanalizować poprzez zniechęcenie do penetracji najcenniejszych siedlisk. Pan Waldemar Zaręba zapytał ponadto o działania, jakie powinny być podjęte dla odnowień na siedlisku przyrodniczym 9180 jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach pod Wieżycą. Pan **Łukasz Chachulski** odpowiedział, że na tych siedliskach należy zaniechać gospodarki leśnej (w tym wyrębów), która i tak jest bardzo utrudniona ze względu na konfigurację terenu. Natomiast odnowienia powinny być naturalne (samorzutne).

Pan **Paweł Sandecki** – Dolnośląski Zarząd Parków Krajobrazowych wskazał potrzebę zwrócenia uwagi na problem bilansu wodnego, który może mieć pośredni, ale bardzo istotny wpływ na kondycję chronionych siedlisk przyrodniczych.

Przedmiotem dyskusji była także propozycja (Pana Łukasza Chachulskiego) włączenia w granice obszaru Natura 2000 części kamieniołomu w Chwałkowie, jako cennego siedliska przyrodniczego. Większość dyskutantów przychyliła się do realizacji tego wniosku.

Po zakończeniu prezentacji Pana Łukasza Chachulskiego i dyskusji nad problematyką zagrożeń oraz ochrony siedlisk i stanowisk gatunków głoś zabrał Pan **Zdzisław Cichocki** z Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego oddział we Wrocławiu – koordynator merytoryczny zespołu autorskiego projektu PZO. Przedstawił wstępne wyniki analiz wpływu ustaleń obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego gmin na zidentyfikowane przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Masy Śleży PLH020040. Poinformował, że nie stwierdzono istotnych konfliktów pomiędzy celami ochrony tych przedmiotów a ustaleniami planów. Dokumenty te nie przewidują bowiem ekspansji zabudowy na cenne przyrodniczo tereny. Jedynie w odniesieniu do łąk sulistrowickich w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sobótka ustalono – jako użytkowanie podstawowe – tereny leśne i zalesione (ZL), co jest sprzeczne w wymogami ochrony tego siedliska. Niewykluczone więc, że zajdzie potrzeba wnioskowania (w PZO) zmiany postanowienia przywołanego Studium w kierunku wskazania terenu trwałych użytków zielonych (jako funkcji podstawowej terenu) bez prawa zabudowy oraz zalesień, zadrzewień i zakrzewień.

Spotkanie zamknął Pan **Andrzej Ruszlewicz**, dziękując uczestnikom spotkania za przybycie i aktywny udział w dyskusji, a Gminie Sobótka za udostępnienie oraz przygotowanie sali.